

2. Інге-Вечтом С.Г. / Генетика з основами селекції: навч. для біол. спец. ун-тів. - М.: Вищ. шк., 1989. - 591 с.

3. Петухов В.Л. та ін. Ветеринарна генетика з основами варіаційної статистики / В.Л. Петухов, А.І. Жигачов, Г.А. Назарова. - М.: Агропромиздат, 1985. - 368 с. (Підручники та навч. посібники для вищ. с-г. навч. закладів).

ВИРОЩУВАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК, ЦУЦЕНЯТ

Вареца М.В., 1-й курс факультету біотехнологій

Науковий керівник: **Шевченко О.Б.**, доцент ДБТУ

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Актуальність дослідження. В даний час існує величезний вибір кормів для свійських тварин і дуже складно правильно підібрати потрібний раціон щодо породи цуценя. Це пов'язано із суттєвими відмінностями щодо зростання, конституційних особливостей та шерстного покриву, то неможливо в короткій статті дати рекомендації щодо годування собак від дога до той-тер'єра. Тому кожна порода, що має свої специфічні особливості і має отримати індивідуальні рекомендації щодо годування щеняти.

Завдання дослідження – розробити основні рекомендації, яких слід дотримуватись при вирощуванні цуценят різних порід.

Результати досліджень. Загальні положення щодо годування всіх цуценят такі.

Проміжок між годуванням не перевищує 4 годин. Цуценя не можна перегодувати, але наїдатися в годування він повинен досхочу. Їжа має бути повноцінною і свіжою, підігрітою до температури парного молока. Їжа не повинна постійно стояти в мисці. При відмові щеняти від чергової порції їжі не слід наполягати, а краще пропустити годування. Ніколи не можна цуценя годувати насильно. Насильницьке годування призводить до тривалих

негативних наслідків, заглушує харчовий рефлекс і надалі щеня уникатиме і миски, і самого годування. Ніколи цуценятам не слід давати пташині та інші трубчасті кістки, які розщеплюються на гострі уламки та можуть поранити шлунок, що призводить до загибелі цуценя. Не рекомендується сира свинина через небезпеку зараження глистами. Не дають собакам картоплю та бобові культури, також не дають сиру капусту, яка викликає здуття живота.

В їжу цуценятам рекомендується сире м'ясо – яловичина та баранина. Собакам великих порід дають м'ясо шматочками з дрібно порізними жилками та з жиром, пропущеним через м'ясорубку. Не слід боятися сирі морської риби, тому що вона проходить охолодження в рефрижераторах, при якому гинуть глисти, які паразитують на собаках. Рибу завжди дають з жиром. Цуценятами невеликих порід добре засвоюється варене м'ясо та варена риба. Всі цуценята повинні отримувати пропущену через м'ясорубку або дрібно нарубану зелень салату, петрушки, листя молоді кропиви, кульбаби – це рекомендується як добавка до риби та м'яса.

Крім м'яса та морської риби, щенятам необхідні різні вуглеводи у вигляді каш з геркулесу, рису, гречки та пшона, зварених на молоці, м'ясному чи рибному бульйонах. Можна використовувати макаронні вироби. Але захоплюватися кашами та м'ясними продуктами не слід, оскільки вони викликають зайвий розвиток підшкірної клітковини та надмірну масу, яка завжди шкідлива для цуценя та не є показником здоров'я. Потребують усі породи і в різній кількості тваринних жирів, які, не відкладаючись в організмі зайвою масою, дозволяють збільшувати калорійність їжі без збільшення її обсягу. Особливо жир необхідний собакам великих та короткошерстих порід. Жир сприяє зростанню блискучого густого шерстного покриву і йде вироблення калорій для обігріву короткошерстих собак. У їжу вживають вершкове масло, маргарин, топлєні жири і пропущений через м'ясорубку жир, зрізаний з м'яса.

З молочних продуктів щеняті бажано давати молочнокислі продукти: ряжанку, кефір, сметану та ін., оскільки вони сприяють розвитку в кишечнику корисної мікрофлори, що покращує травлення.

Не рекомендується давати щенятам свіже молоко, яке часто спричиняє розлад шлунка та провокує рахіт. Дуже корисний і рекомендується всім цуценям, особливо в перші місяці життя, кальцинований сир, який готується наступним чином: у півлітра закипаючого молока виливають від 1 до 4 столових ложок 10-відсоткового хлористого кальцію і молоко згортається. Його проціджують і масу, що утворилася, дають цуценяті. Сироватку, що залишилася, вживають замість води або бульйону для каш. Кількість хлористого кальцію під час приготування сиру залежить від породи цуценя та її розмірів, т.к. кальцій необхідний для будівництва кістяка собаки, що росте.

Бажано давати в їжу щеняті різні овочі та фрукти у сирому вигляді. Дрібним та карликовим породам дають компоти з ягід та сухофруктів. Цуценятам середніх і великих порід собак обов'язкові мінеральні добавки в раціони годівлі, які строго регламентовані по породах. Вітаміни, необхідні для нормальної життєдіяльності будь-якого організму, карликові та дрібні породи отримують з їжею, великим породам вони даються у вигляді препаратів з точним розрахунком потреб, залежно від величини та специфіки породи та стану цуценя.

Мікроелементи цуценята отримують при поїданні сухої морської капусти або різних трав, пропущених через м'ясорубку, оскільки щенята не люблять навіть подрібнене листя, що прилипає до піднебіння.

Довга трава, яку щенята і дорослі собаки жадібно поїдають під час прогулянок, не є їжею, а служить мочалкою для очищення кишечника від волосся, що скупчилося в ньому, і видалення слизу.

Ось основний перелік продуктів, які їдуть щеняті. Собаки та цуценята не люблять різноманітність їжі і дуже насторожено ставляться до кожного нового продукту.

Слід пам'ятати, що цукор не дають щенятам ні в кашах, ні в інших поєднаннях. Він шкідливо впливає на зростання зубів та обмін речовин, викликаючи різні висипання на шкірі. Солити їжу щеняті потрібно менше, ніж людям. Не додавайте в їжу цуценя спеції та гострі приправи.

Уникайте настоянок і продуктів, що містять спирт, який навіть у незначних дозах викликає у щенят ураження шлунка та слизової оболонки кишечника.

Не давайте кісток, які засмічують кишечник, викликаючи ускладнення, пошкодження прямої кишки та запори.

Такі загальні поради щодо годування цуценя. З усіх питань, пов'язаних з особливостями породи та годівлі, необхідно звертатися до фахівців, які працюють у відповідних клубах та секціях.

Правила годування.

1. Годувати цуценя або дорослого собаку на заздалегідь відведеному для цього місці, яке легко утримувати в чистоті. У цьому ж місці (а воно завжди має бути доступним для собаки) – завжди свіжа вода. Посуд повинен бути зручним, що не окислюється, не б'ється. Миска повинна стояти вище за рівень спини собаки (так щоб під час їжі лінія шиї піднімалася під кутом щодо лінії спини, а не продовжувала її) і бути закріплена на підставці, щоб її не можна було впустити. Для цього зручно закріпити кронштейн на місці годування собаки, він дозволить піднімати миску зі зростанням цуценя.

2. Ніколи не давайте жодної їжі цуценяті з підлоги та забороняйте піднімати те, що впало на підлогу. Це значно полегшить привчання щеняти не піднімати нічого із землі на вулиці.

3. Миску з їжею ставлять лише на час годування (10–15 хвилин). Якщо щеня не доїло, то миску треба прибрати до наступного разу. Наступну їжу можна змішати з залишками попередньої, тільки якщо ці залишки не зіпсовані і зберігалися в холодильнику.

4. Їжа має бути консистенції трохи змоченої розсипчастої каші. Собаки не люблять липку слизову їжу, а рідка консистенція супу несумісна з особливостями шлунково-кишкового тракту та травлення собаки.

5. Температура їжі не повинна бути надто високою чи низькою, найкращий варіант: трохи тепла чи кімнатної температури.

6. Скорочувати кількість годівель у міру зростання цуценя потрібно, уважно спостерігаючи за його апетитом. Скорочують зазвичай одне з денних годівель, інші можна поступово розташувати у зручнішому графіці.

7. У щоденний раціон щеняти повинні входити гліцерофосфат, глюконат кальцію, біла учнівська крейда, чайна ложка риб'ячого жиру, подрібнена яєчна шкаралупа, один раз на день додають аптечну сірку на кінчику ножа.

8. Споживання навіть дуже корисних продуктів має бути строго обмежене: інакше у собаки може порушитися обмін речовин.

Число годівель:

- До 1 місяця – кожні 3 години (ніч перерва 5-6 годин).
- Від 1 міс. До 2 міс. – 6-5 разів на день.
- Від 2 до 3,5 міс. – 4 рази.
- Від 3,5 до 5 міс. – 4-3 рази.
- Від 5 міс. – 3-2 рази.
- Після 2 років – 2-1 рази.

Втім якщо ваше щеня їсть рідше або частіше орієнтуйтеся на його бажання (в розумних межах).

Висновки. Вищевикладені факти свідчать, незалежно від породи існують певні вимоги до годівлі цуценя. Дотримання цих вимог допоможе заводчику виростити повноцінне і конкурентне потомство.